

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Imenitno naznanilo.

V rokah imamo naznanilo, katero je izdal kn. šk. stolni kapitel v Mariboru do vseh čč. gg. dekanov in župnikov. V njem je govor o tem, kako se naj obhaja veseli praznik naše škofije — zlata sv. maša našega prevzvišenega in premilostljivega škofa Jakoba Maksimilijana. Vrší se le-ta dne 2. avgusta. Ker znamo, da vstrežemo želji naših bralcev, zato jim podamo to velevažno naznanilo celo, od besede do besede. Glasi se:

Knezoškofijski kapitel si usoja s privoljenjem Njih knezoškofijske milosti in prevzvišenosti vsem častitim dekanjskim in župnijskim uradom to-le dati na znanje:

Njih knezoškofijska milost in prevzvišenost bodo svojo zlato sv. mašo v dan posvečenja, to je: dne 2. avgusta t. l. obhajali in iz tega uzroka bodo ob 10ih dopoldne v stolni cerkvi v Mariboru slovesno sv. mešo s Te Deum služili.

Ker bodo, kakor se lahko umeje, imeli več opravka, kakor sicer, zato bi Njih knezoškofijska milost ne bili v stanu ter bi ne mogli posameznih čestitalcev v prejšnjih dneh vzprejeti. Vsi duhovniki, ki bi radi osebno svoja voščila izrekli, naj pridejo torej v splošnji predstavi duhovništva, ki se izvrši k malu po veliki sv. meši, sicer bodo pa Njih knezoškofijska milost in prevzvišenost radi vzprejeli tudi pismena in brzojavna voščila.

Knezoškofijski kapitel misli, da naj pridejo, kolikor je to mogoče, vsi p. n. dostojanstveniki, dekani, kn. šk. konsistorijalni in duhovni svetovaleci in profesorji osebno k splošnji predstavi, ostali dušni pastirji pa, kolikor jim je mogoče.

Pri vseh cerkvah škofije pa se naj na predvečer, dne 1. avgusta eno uro pred večno lučjo zvoni celo uro. Ko bi pa verni kristjani še svoje veselje radi na drugi, pravi način skazovali gledé tega prazniškega dneva svojega najvišjega dušnega pastirja, naj se jim to dovoli.

Pri vseh župnijskih in kuracijalnih cerk-

vah naj se obhaja ali že na ta prazniški den, ali pa naslednjo nedeljo, kar se prepušča za voljo raznih krajnih okoliščin gg. dušnim pastirjem, slovesna sv. maša s Te Deum in naj se ta pobožnost oznani poprejšnjo nedeljo vernemu ljudstvu s prižnice.

V Mariboru, dne 12. julija 1888.

Knezoškofijski stolni kapitel.

Družba sv. Cirila in Metoda.

V nedeljo, dne 29. julija ima družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani svojo III. veliko skupščino in tokrat ima jo na Ptuji. Prva taka skupščina je bila leta 1886 v Ljubljani, druga lani v Trstu in tretja bode na zelenem Štajarju, v slavno znanem Ptujskem mestu.

Nje vzpored je določil odbor družbe dne 11. julija 1888 ter je tak-le: I. Božja služba pri oo. minoritih ob 10¹/₂ uri dopoldne. II. Zborovanje v „Narodnem domu“ ob 11¹/₂ uri dopoldne. Pri njem bode:

1. Nagovor prvomestnika,
2. in 3. Poročilo tajnika in blagajnika,
4. Poročilo nadzorništva,
5. Volitev jedne tretjine odbornikov.

Vsled žreba izstopijo namreč letos iz družbinega vodstva gg.: Matej Močnik, Ivan Murnik, dr. J. Vošnjak in Andr. Žumer. § 16. določuje v tem to-le: „Vsako leto izstopi jedna tretjina (iz vodstva družbe). Prvi dve leti določa žreb vodstvene ude, ki izstopijo. Nadzorniki in razzodniki pa se volijo vsako leto iz nova“.

6. Volitev nadzorništva in 7. razzodništva. Gledé velike skupščine določa § 14. družbinih pravil tako-le: „Velike skupščine se udeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico: a) častni družbeniki, b) pokrovitelji, c) udje družbenega vodstva, d) udje družbenega nadzorništva in razzodništva ter e) zastopniki podružnic.“

Število zastopnikov podružnic se ustanavlja tako, da je na vsakih 50 družbenikov jeden zastopnik, vendar pa mora vsaka podružnica najmanj po jednega imeti“.

Družba sv. Cirila in Metoda se ne peča s politiko, njej je izgola na tem, da skrbi otrokom slov. starišev za slov. poduk, ko bi ga brez nje ne dobili ter bi jih phali ali že v trde nemške ali v trde laške šole. Tega je treba posebno v tacih krajih, ki leže ob mejah ali v katerih preži „nemški šulverein“, šulverein za Nemce“ ali laško društvo „pro patria“ na slov. otroke ter jih pše v svoje šole, da jih prelevi v Nemce ali Lahe.

Slov. revše, ki pride v take šole, je uboga para, ki si napše glavo s tujo besedo in s tujim naukom, tega pa, zavoljo česar hodi otrok v male šole, se prav ne nauči nikjer nikoli ter ostane reva, le še bolj nevarna domačim, ker si domišlja, da kaj zna in to samo zato, ker lahko žlobudra, kaj v jeziku, ki domačim ne teče gladko. Tako revše nima potlej več sreca ne za stariše svoje, ne za domačo hišo, ne za domačo službo božjo, na robe vse to s časom zatajuje, zaničuje, sovraži in šola, v katero hodi, napeljuje ga še pogosto sama na to, vsaj v djanji. To je za-nj grozovita nesreča ali revše je ne zapazi, ali se je ne zavé, dokler ga popolnem ne potlači ter ga ne vklene za vselej v okove pogubne polovičarije. Naša družba, družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, si prizadeva, da obvaruje, kolikor in kjer more, slov. otroke take nesreče. Zato skrbi, da se napravi ali obdrži za-nje slov. šola, taka, ki jih podučuje v domačem, maternem jeziku ter jih napeljuje na to, da bodo kedaj dobri kristjani in pošteni Slovenci.

In zastopniki te družbe, možje iz vseh krajev, kjer prebiva slov. ljudstvo, gospodje iz vseh stanov, duhovski in posvetni — taki bodo zbrani v nedeljo v „Narodnem domu“ na Ptuj. Njih torej sme, more in mora biti veselo slov. ljudstvo po vsem zelenem Štajarji. Njih bode pa zato tudi, kolikor je mogoče, slovesno počastilo ter se družbe sv. Cirila in Metoda zvesto oklenilo. Sad te velike skupščine naj bode ta, da oživi prav obilno število novih in da se vtrdijo krepko te podružnice, kar jih že doslej imamo po našem lepem slov. Štajarji.

„Slovenskim sinovom naj v srce doni,

Da višje dolžnosti in slavnije ni,

Ko za domovja čast,

Blagor in srečno rast

Delati, kjer koli Slovenec živi!“

Gospodarske stvari.

Mošt iz sadja. Čem bolj se množi sadno drevje, tem več bode sadja. Nekaj se ga bode

vsako leto spečalo, gotovo pa ga bode tudi sadjerejem ostalo v rokah. Kaj je potlej s tem? Dobro bode, če spregovorimo tudi o tem nekaj besedi. „Dol. Novice“ pišejo gledé letošnjega sadja tako-le:

Letos so, hvala Bogu, naše hruške in jablane polne sadja. Marsikateri gospodar se že veseli, da bode za sadje letos dosti dobil, ker ga je obilo in ker ga bodo gotovo zopet za na Nemško skupovali. Toda, kar se tiče prodaje sadja na Nemško, vtegne biti letos drugače kakor v preteklih letih. Po časnikih je brati, da imajo letos tudi na Nemškem dosti sadja, tam na Nemškem (Wirtemberskem), kjer se je porabljalno pretekla leta naše sadje za napravo mošta. Sadje je letos sploh obrodilo dobro po celi srednji Evropi, za to ne bode dosti kupčije z njim. Velika obilica sadja se bode morala torej drugače v korist spraviti, in čas je, da previdni gospodar že zdaj na to misli, kako? Še najboljša poraba sadja, hrušek in jabelk je, ako se ne more sveže v denar spraviti, da se napravi iz njega mošt.

No, mošta se napravlja po Dolenjskem že tako vsako leto — pa sadni letini — več ali manj, bode rekel ta ali uni. Res je to, ali kakega mošta? To je drugo vprašanje. Navadno je bil ves mošt, kakoršen se je do zdaj pri nas napravljal, le precej po napravi vsprejetno dober. Malo mesecev pozneje postal je pa že neprijetno dišeč, kalen, mlakast, sploh tak, da se mu ni moglo reči, da je dober, vinu podoben. Pa od kod pride to? Od tod, ker pri nas malo kdo, ali pa skorej nihče ne ume napraviti dobrega, finega, sadnega mošta. Za to naj bode danes našim sadjarjem ob kratkem povedano, kako se napravlja fini sadni mošt — tak mošt, da je le težko razložiti od pravega vina. Naj finejši mošt je iz hrušek tepek, drobnic, sploh takih vrst hrušek, katere imajo v sebi prav dosti zagatnosti. Zagatnost je tista snov, katera usta skupaj vleče, ako pokusiš nezrelo hruško ali nezrel oskurž. Hruške se morajo obrati, kedar so popolnoma rмене, in ne prej, dokler so še zelene, ne pozneje, ko postanejo že mehke, testnate. To je pri nas ravno najpoglavitejša napaka pri napravi mošta, da se sadje v pravem času ne obira, ampak védno dosti prenezrelo — zeleno. Kako zamore biti mošt močen, alkohola bogat, ako ni v sadju dosti sladkorja, iz katerega nastane med kipejem (kisanjem) alkohol? Prezrele, testnate hruške dajejo pa zavoljo pomanjkanja zagatnosti sicer jako prijeten, sladak in močan mošt; pa stanoviten nikakor ni, ampak se kaj rad pokazi.

Ravno zadosti zrele hruške se stolčejo ali pa na posebnih mlinih zmastejo. Zmaščene se pustijo potem 48 ur v kadéh, v katerih se vsaj po trikrat na dan s kakim kolom dobro premešajo, da kar le mogoče močno zrjavé. Po